

A Győri Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (...., eljáró ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt **felperes neve** (....) **felperesnek** a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (...eljáró ügyvéd: dr. Waldmann Gábor János) által képviselt (...) **alperes** ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Tatabányai Törvényszék 2019. április 1. napján kelt 4.P.20.051/2018/37. számú ítélete ellen a felperes által 38. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a szerződés érvénytelensége körében - a jogalapot érintően megváltoztatja, és megállapítja, hogy a felek között 2008. augusztus 26-án PLA1305708 szerződési számon megkötött lízingszerződés érvénytelen.

A szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményei, azaz a felek közti elszámolás illetve a gépjármű törzskönyvének kiadása körében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A másodfokú eljárásban a peres felek költségét fejenként 50.800,- (Ötvenezer-nyolcszáz) forintban állapítja meg.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A Tatabányai Törvényszék a fellebbezéssel támadott ítéletével a felperes kereseti kérelmét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 72.338,- Ft + 19.531,- Ft Áfa ügyvédi munkadíjból álló perköltséget, továbbá fizessen meg az állam javára, külön felhívásra 86.500,- Ft eljárási illetéket. Rendelkezett, hogy ezt meghaladóan a költségeiket a felek maguk viselik.

A határozatának tényállásában rögzítette, hogy a felperes finanszírozási kérelme alapján a felek 2008. augusztus 26. napján PLA1305708 szerződésszámon egyedi pénzügyi lízingszerződést kötöttek, amellyel az alperes lízingdíj fizetése ellenében a felperes használatába adta az ... forgalmi rendszámú, Ford Galaxy típusú személygépkocsit.

A lízingszerződés 1. pontja szerint annak elválaszthatatlan részét képezte az alperes gépjármű lízingtevékenységére a szerződés megkötésének időpontjában rendszeresített PLA2008.07.01. számú üzletszabályzat.

A lízingszerződés 2. pontjában a felperes kijelentette, hogy az egyedi lízingszerződésben és az annak részét képező üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, és az aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el.

A szerződés 3. pontja szerint a mértékadó devizanem a svájci frank, a tőketartozás 4.046.667,- Ft, az első lízingdíj 1.252.000,- Ft, a rendszeres további 120 alkalommal fizetendő lízingdíj 58.989,- Ft. A teljes lízingdíjat 8.330.650,- Ft-ban határozták meg.

A szerződés tartalmazta, hogy a felperes az ún. normál deviza alapú konstrukciót választotta a kamat- illetve árfolyamváltozás elszámolásának módjaként.

Az üzletszabályzat (Üsz.) I.6. rögzíti a normál deviza konstrukció definícióját akként, hogy amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a lízingbevevő a kamatváltozás I. és kamatváltozás II.-t a lízingbeadó hirdetménye szerint köteles fizetni.

Az üzletszabályzat I.10. szerint a lízingdíj magában foglalja a lízingbevevő tőketartozását (a lízingtárgy nettó beszerzési ára) és a tőkére számított általános forgalmi adót, valamint a kamatot és a regisztrációs adót.

Az I.12. pont szerint a mértékadó devizanem az egyedi lízingszerződésben meghatározott devizanem.

Az I.13. c) pont értelmében amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, úgy a mértékadó kamatláb a londoni bankközi piacon a mértékadó devizanemben háromhavi időtartamra jegyzett, a Reuters Monitor megfelelő oldalán közzétett kínálati referencia kamatláb (háromhavi London Interbank Offered Rate-libor).

Az I.14. pont szerint a kalkulációs kamatláb az egyhónapos bankközi referencia kamatláb (bubor) + 4%.

Az I.17. pontban rögzítésre került a hivatalos forintban kifejezett árfolyam.

Az I.18. pont értelmében mértékadó árfolyam a mértékadó devizanem vételi árfolyama, az egyedi lízingszerződés létrejötte napján.

Az üzletszabályzat I.20. pontja akként rendelkezett, hogy

- a) kamatváltozás I.: a mértékadó kamatláb pénzpiacra bekövetkezett százalékos értékének változása függvényében a hátralévő törlesztő részletek összegét érintő kamatkülönbözet.
- b) kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet:

$\text{kamatváltozás II.} = \text{fizetési kötelezettség} \times ((\text{fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam} / \text{mértékadó árfolyam}) - 1).$

- c) kamatváltozás III. (árfolyamváltozás): a lízingszerződés futamidő lejártá előtti megszűnésekor fizetendő ki nem terhelt kamatkülönbözet, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezésekben külön kerül meghatározásra.

A II.4. pont szerint az esedékessé vált lízingdíjakra eső kamatváltozás II.-t a lízingbeadó utólag - a hirdetményben közzétett gyakorisággal - terheli ki, amennyiben a még ki nem terhelt valamennyi kamatváltozás II. összege a hirdetményben meghatározott mértéket eléri. A szerződés megszűnésekor a lízingbeadó a még ki nem terhelt valamennyi kamatváltozás II.-t kiterheli, illetve jóváírja.

A II.7. pont alapján amennyiben a lízingbevevő a lízingszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a lízingbeadó köteles a lízingtárgy törzskönyvét és a tulajdonjog átírásához szükséges nyilatkozatot kiadni.

Az üzletszabályzat III.1.e) pontja akként rendelkezett, hogy a lízingbevevő köteles a lízingbeadó székhelyén és a fióktelephelyén kifüggesztett hirdetmény szerinti költségeket azok felmerülése esetén megtéríteni.

2016. szeptember 1. napjával az alperes a lízingszerződést felmondta, figyelemmel arra, hogy a felperes fizetési kötelezettségének nem tett eleget. Az alperes a 2014. évi XL. tv. (DH2) tv.-ben előírt elszámolási kötelezettségének eleget tett, így a felek közti elszámolás felülvizsgálnak minősül.

A felperes kereseti kérelmében az egyedi lízingszerződés részleges érvénytelenségére hivatkozással a szerződést az ítélelethozatal napjáig kérte hatályossá nyilvánítani 3.604.000,- Ft tőke és annak 10,95%-os kamata erejéig, kérte továbbá 1.446.768,- Ft visszafizetésére kötelezni az alperest. További kereseti kérelme a személygépkocsi törzskönyvének kiadására irányult.

A felperes álláspontjának lényege az volt, hogy a lízingbevevő árfolyamkülönbözet fizetésére nem köteles, mivel sem a lízingszerződés, sem az üzletszabályzat nem tartalmaz kockázatfeltáró nyilatkozatot.

Az egyedi szerződés 3. pontja (mértékadó devizanem svájci frank), a 4. pontja (a lízingbevevő által választott normál devizakonstrukció, kamatváltozás I. és kamatváltozás II.) elszámolási mód, továbbá a szerződés 6. pontja, miszerint „tőketartozás 4.046.667,- Ft és az összes lízingdíj 8.330.680,- Ft” feltételek nem világosak, nem érthetőek, ezekből nem derül ki a jogügylet tényleges árfolyamkockázata.

A felperes a lízingszerződés felmondásáig 6.765.892,- Ft-ot törlesztett az alperes részére. A kereseti elszámolásban feltüntetett 10,95%-os kamatmértékkel számítottan azonban 1.446.768,- Ft-tal fizetett többet a felperes, mint amire az alperes igényt tarthatna.

A felperes hivatkozott a Ptk. 205.§ (2) bekezdésére, a 205/C.§-ra, valamint a 209.§ (4) bekezdésére is.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Kifejtette, hogy a szerződés megkötésekor hatályos jogszabályok szerint előírt tájékoztatási kötelezettségét maradéktalanul teljesítette. A Hpt. 203.§-ba foglalt tájékoztatási kötelezettség pedig a pénzügyi lízingszerződésre nem vonatkozik.

Az egyedi lízingszerződés, valamint az üzletszabályzat I/6., I/11., I/15., I/16., I/17., I/18., I/20., III/1., és VIII/1-3. pontjai együttes értelmezésével a felperes számára is egyértelműnek kellett lennie, hogy a perbeli devizaszerződés árfolyamkockázattal jár, amelyből adódó fizetési többletkötelezettség a felperest terheli. Az árfolyamkockázat mértékéről pedig az alperesnek nem kell tájékoztatást adnia, mivel az nem volt előre látható.

A Ptk. 205/C.§-a nem alkalmazható, mivel a lízingszerződés és az üzletszabályzat tartalmilag kiegészítik egymást: az egyedi szerződés tartalmazza az árfolyamváltozás elszámolási módját, az üzletszabályzat pedig ennek a részleteit rögzíti.

Az alperes a törzskönyv kiadásával kapcsolatosan hivatkozott az üzletszabályzat II/7. pontjára, amely rögzítette, hogy a lízingbeadó abban az esetben köteles a lízingtárgy, azaz a gépkocsi törzskönyvének kiadására és a tulajdonjog átírásához szükséges nyilatkozat megtételére, amennyiben a lízingbevevő a lízingszerződésbe foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette. A felperes azonban a szerződési kötelezettségeit maradéktalanul nem teljesítette, így követelése idő előtti. Ennek alátámasztására az alperes csatolta a felperes folyószámla-egyeztetőjét.

A törvényszék leszögezte, hogy a tényállás körében a felek között nem volt vita, azt a bíróság a felek nyilatkozatai és a csatolt okiratok alapján állapította meg.

Az elsőfokú bíróság a 2013. évi CLXXVII. tv. (Ptké.) 50.§ (1) bekezdése értelmében a jogvitát a korábban hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (r.Ptk.) 605.§ e) pontja, 209.§

(1) és (4) bekezdése, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (r.Hpt.) szerződéskötéskor hatályos 210.§ (2) bekezdése, 212.§ (1) (2) (3) bekezdései, valamint a 213.§ (1) bekezdése alapján bírálta el.

Megállapította, hogy a per tárgyát képező lízingszerződés a „mértékadó devizanem: CHF” kitételből következően deviza alapú szerződéstípusnak tekinthető, a rPtk.605.§.e) pontja alapján pedig fogyasztói szerződésnek minősül.

Ezen szerződéstípus lényegét a Kúria 6/2013. számú és a 2/2014 számú PJE határozatai összegzik. A felhívott rendelkezések értelmében „a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot - kedvezőbb kamatmérték ellenében - korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. E rendelkezés tisztességtelensége csak akkor állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető.”.

Az elsőfokú bíróság mérlegelte, hogy a fogyasztótól - vagyis a gazdasági vagy szakmai tevékenységi körén kívül eső célból szerződő „laikus” féltől - is elvárható, hogy a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, valamint az őt is terhelő együttműködési kötelezettségnek megfelelően a szerződési feltételeket figyelmesen áttanulmányozza, és a számára nem érthető rendelkezésekről felvilágosítást kérjen.

Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a pénzügyi kötelekben az átlagfogyasztó számára nem feltétlenül ismert szakkifejezések és matematikai képletek használata elkerülhetetlen, és így ezek nem minősülnek tisztességtelennek önmagukban azért, mert megértésük alaposabb tanulmányozást tesz szükségessé.

Az elsőfokú bíróság hivatkozott arra, hogy az egyedi szerződésben a felek meghatározták a mértékadó devizanemet, míg az üzletszabályzatban rögzítették a mértékadó devizanem fogalmát (I/12), a mértékadó árfolyam fogalmát (I/18. pont), az árfolyamváltozás kiszámításának képletét (I/20. b) pont) és alkalmazásának feltételeit is. Az I/20/c. pont pedig kifejezi a fogyasztó fizetési kötelezettségének a deviza alapú kölcsönzés lényegéből fakadó változását, vagyis azt, hogy ha a kölcsön nyilvántartási devizanemének forinthez viszonyított árfolyama változik, ez maga után vonja a fogyasztó fizetési kötelezettségének a változását is, azaz a fogyasztónak kell viselnie az árfolyamkockázatot.

A fentiek mellett a „deviza alapú finanszírozás (normál deviza konstrukció)” kitétel is félreérthetetlenül jelzi, hogy a forintban feltüntetett havi törlesztő részletek összege a futamidő során változhat. Az üzletszabályzat fenti pontjainak együttes értelmezése eredményeként tehát egyértelmű lehetett a felperes számára, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázat fennáll, és annak kedvezőtlen irányú változása is őt terheli.

A kamatváltozás II. üzletszabályzati pont megszővegezésének tartalmából megállapítható, hogy az ténylegesen a lízingbevevő fizetési kötelezettségének árfolyamváltozásból adódó módosulását szabályozza, amire a zárójelben szereplő „árfolyamváltozás” kifejezés is utal.

Az üzletszabályzat I/17. pontjában szabályozott rendkívüli árfolyamesemény fogalmából is világos lehet az átlagfogyasztó számára, hogy az árfolyam szélsőséges mértékű változására is sor kerülhet.

A felperesnek a szerződés és az üzletszabályzat kellő figyelemmel történő átolvasására lehetősége lett volna, hiszen a felperes személyes meghallgatása során maga sem vitatta, hogy a szerződést és az üzletszabályzatot a szerződéskötéskor az alperes képviselője átadta részére.

A hosszú távú pénzügyi ügylet jellegéhez és a vállalt kockázat mértékéhez igazodó tájékoztató felperes részéről történő elmulasztása a rPtk. 4.§ (4) bekezdése alapján az ő terhére esik (BDT.2013. 2889., 6/2013. PJE).

A pénzügyi intézménynek a Hpt. 203.§-ában szabályozott, az ügyfelet érintő kockázat feltárására irányuló kötelezettsége csak a devizahitel nyújtására irányuló szerződés megkötése esetén áll fenn. A 2/2014. PJE határozat III.1. pontjában meghatározottak szerint a lízingbeadó pénzügyi intézményt az egyedi lízingszerződés megkötésekor ilyen kötelezettség nem terheli.

A bíróság megállapította, hogy az egyedi lízingszerződés és az üzletszabályzat rendelkezései kiegészítik egymást, azok tartalma nem eltérő, így alaptalan a felperesnek a rPtk. 205/C.§-ra való hivatkozása.

A fentiekre tekintettel a szerződésnek az árfolyamkockázattal összefüggő rendelkezései tisztességtelennek nem minősülnek, így a lízingszerződés (részleges) érvénytelensége nem állapítható meg.

A felperes alaptalanul állítja az egyedi lízingszerződés érvénytelenségét a lényeges tartalmi elemek hiányára hivatkozással is. A felek a pénzügyi lízingszerződés létrejöttéhez szükséges tartalmi elemekben, azaz a lízingtárgyban, valamint a tőke- és kamatrészből álló lízingdíjban, annak mértékében és ütemezésében (rPtk. 205.§ (2) bekezdés) megállapodtak.

A lízingkalkuláció szempontjait és a kamatrész egyes elemeit pedig a lízingszerződésben nem kell külön feltüntetni. A lízingszerződés létrejöttét és érvényességét az egyéb díjak, költségek feltüntetésének elmaradása sem érinti.

Figyelemmel arra, hogy a szerződés érvénytelenségét érintő kereseti kérelem a jogalapját tekintve megalapozatlan, ezért a követelés összezszerűségének vizsgálatát az elsőfokú bíróság mellőzte.

A törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelem elutasítását az elsőfokú bíróság azzal indokolta, hogy a szerződés tárgyát képező személygépkocsi tulajdonosa az alperes. A szerződés II/7. pontja a gépkocsi törzskönyvének kiadására csak abban az esetben kötelezi a lízingbeadót, amennyiben a lízingbevevő felperes a szerződésből eredő fizetési kötelezettségeit maradéktalanul teljesítette. A felperes azonban fizetési kötelezettségeinek nem tett eleget, amelyre tekintettel az alperes a szerződést 2016. szeptember 1. napjára felmondta.

A fentiekből következően a felperesnek a törzskönyv birtoklására jogcíme nincs.

A felperes a módosított fellebbezési kérelmében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a bíróság közbenső ítéletében állapítsa meg a „mértékadó devizanem CHF” és az ÁSZF I.18. és I.20.d) pont szerződési feltételek tisztességtelenségére tekintettel a lízingszerződés érvénytelenségét, majd a Kúria iránymutatásának megfelelő elszámolás lefolytatása érdekében az elsőfokú ítéletet a jogkövetkezmények tekintetében helyezze hatályon kívül.

A törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelmet elutasító ítéleti rendelkezés felülbírálatát az elszámolás eredményének függvényében kérte.

A törvényszék az ítélezésére irányadó 2/2014. PJE határozat rendelkezéseinek az alkalmazását mellőzte, mert tévesen úgy értelmezte, hogy az a lízingügyletekre nem irányadó. Sérelmezte azon ítéleti megállapítást, miszerint a 2/2014. PJE határozat III/1. pontja alapján nem terhelte a lízingbeadót az a kötelezettség, hogy feltárja a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot.

Tévesen rögzíti az ítélet, hogy az üzletszabályzat I.12., I.18. és I.20. b) és c) pontja együttes értelmezése alapján kell a lízingbevevőnek árfolyamkülönbözetet fizetni, ugyanis a fenti pontok egyikéből sem következik, hogy a forint leértékelődése esetén a szerződés teljesítése a felperes számára gazdaságilag nehezen elviselhetővé válhat, továbbá ezen kitételekből az sem olvasható ki, hogy a futamidő alatt reális a lehetősége az árfolyam elmozdulásnak.

Az Alaptörvény R. cikk (2) bekezdése, illetve a 2011. évi CLXI. tv. 24.§ (1) bekezdés c) pontja alapján is a jogegységi határozat a bíróságokra kötelező, ezért a törvényszék a 2/2014. PJE figyelmen kívül hagyásával nem hozhatott volna határozatot.

Az I.20. b) és c) pont kamatváltozás II., kamatváltozás III. definíciói tekintetében a felperes a Győri Ítéltábla Pf.III.20.259/2017/15/I. számú határozatára hivatkozott, amelyben a bíróság már megállapította, hogy ezen megfogalmazás kifejezetten megtévesztő, mivel kamatváltozásként nevesíti a tartalmában árfolyamváltozást.

Az árfolyamváltozásból fakadó kockázat fogyasztó általi mérlegelését nehezíti, hogy a devizakonstrukcióval kapcsolatos definíciók egymástól elszigetelten, az üzletszabályzat különböző fejezeteiben lelhetők fel, ezáltal azok összefüggései nem áttekinthetőek.

A felperes arra is hivatkozott, hogy a perbeli szerződés nem deviza alapú lízingügylet. A deviza alapú szerződéses konstrukciók 2/2014. PJE határozatban rögzített lényegi elemei a felek lízingszerződésében nem lelhetők fel.

Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a jelen szerződésben nincs olyan szerződési feltétel, amelyből arra lehetne következtetni, hogy a felperesnek az egyedi szerződésben konkrétan rögzített fizetési kötelezettségen túl egyéb fizetési kötelezettsége is van.

A fellebbező kifejtette, hogy a lízingszerződésnél a lízingbevevő nem pénzüsszeget kap időleges használatra, hanem lízingtárgyat, melynek használatáért nem kamatot, hanem használati díjat köteles fizetni. A jelen esetben a lízingszerződésben devizaárfolyamra történő utalás, mint a bérleti díj értékállandósági kikötése nem található. Az általános szerződési feltételekből a lízingdíj konkrét mibenléte, számítási módja vagy annak változása nem vezethető le. Ezért nem megállapítható, hogy mihez képest, milyen változással indexálható a lízingdíj fizetési változás.

A felperes hivatkozott a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-i emlékeztetőjére, amely a szerződési kikötések tisztességtelenségével összefüggésben leszögezte, hogy az árfolyamkockázat nem terheli a fogyasztót, ha a tájékoztatás megtörténtét és elvárt tartalmát a pénzügyi intézmény sem kockázatfeltáró nyilatkozattal, sem a szerződés világos és érthető rendelkezéseivel, sem pedig a szóbeli tájékoztatás megtörténtével és tartalmával nem tudja bizonyítani, továbbá, ha a tájékoztatás tartalmát csak kikövetkeztetni lehet több rendelkezés együttes értelmezésével.

Rögzíti a Kúria azt is, hogy a fogyasztó csak akkor viseli az árfolyamkockázatot, amennyiben a tájékoztatás megfelelt a Kúria jogegységi határozataiban, valamint az Európai Unió Bírósága ítéleteiben felállított követelményrendszernek. A tájékoztatás akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, és a hitel futamideje alatt bármikor bekövetkezhet. Amennyiben az írásbeli vagy szóbeli tájékoztatásból a várható árfolyamnövekedés felső határa vagy maximális nagyságrendje megállapítható, úgy az árfolyamkockázat csak eddig a mértékig terheli a fogyasztót. A konzultációs testület szerint a bíróságoknak nem szabad a fogyasztóval szemben túlzottan magas elvárhatósági mércét érvényesíteni, figyelemmel kell lenni az információs egyensúly hiányára. Ezek alapján nem értékelhető a fogyasztó terhére, ha azért nem kért tájékoztatást, mert a szöveg bonyolultsága folytán

nem ismerhette fel az egyes rendelkezések összefüggéseit, jelentőségüket, vagy azt a körülményt, hogy további tájékoztatásra lenne szüksége.

A tisztességes eljáráshoz való jog csak abban az esetben biztosított, amennyiben a bíróság az EUB kötelező érvényű ítéleteit, köztük a fellebbezésben részletesen idézett a C-51/17. EUB ítéletben foglaltakat is alkalmazza.

Az egyedi lízingszerződés mértékadó devizanem: CHF, valamint az üzletszabályzat I.12., I.18., I.20. b) és c) pontjai az EUB ítéletben idézett feltételeknek nem felelnek meg, mivel nem tartalmazza a szerződés, hogy a forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a lízingdíjakra milyen hatása van, nem tartalmazza azt sem, hogy a felperes számára a szerződés teljesítése gazdaságilag nehezen elviselhetővé válhat, a szerződést nem kellő időben kapta meg, így felperesnek nem volt lehetősége a kockázatok értékelésére, és a szerződésből az átlagos fogyasztó, így a felperes számára sem felismerhető, hogy a forint leértékelődése milyen gazdasági következményekkel jár a pénzügyi kötelezettségeinek teljesítésére.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását indítványozta annak helyes indokaira tekintettel.

Az elsőfokú eljárásban általa előadottakat fenntartva kiemelte, hogy a felperes a lízingszerződés 2. pontjának aláírásával kifejezetten elismerte, hogy az egyedi szerződés elválaszthatatlan részét képező üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, azt magára nézve kötelezőnek ismerte el. Így az egyedi szerződés, valamint az üzletszabályzat már hivatkozott rendelkezéseinek együttes értelmezésével (különösen a választott devizakonstrukció, a mértékadó devizanem stb.) egyértelműen megállapítható, hogy a lízingszerződés árfolyamkockázattal jár, amelynek viselésére a lízingbevevő köteles, így a szerződés árfolyamkockázattal összefüggő rendelkezései nem tisztességtelenek.

A felperesnek - a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-i állásfoglalásán alapuló - azon érvelésére, miszerint az árfolyamkockázat nem terheli a fogyasztót, amennyiben a tájékoztatás tartalmát csak több rendelkezés együttes értelmezésével lehet kikövetkeztetni, az alperes - az EUB C-51/17. számú döntésre utalással - azt emelte ki, hogy annak mérlegelése során, hogy a szerződés elsődleges tárgyának meghatározására vonatkozó feltételt világosan és érthetően fogalmazták-e meg, a szerződés összes olyan feltételét figyelembe kell venni, amelyek a megkötéskor abban szerepeltek függetlenül attól, hogy a törvény utóbb kötelezően és visszamenő hatállyal módosított egyes feltételeket.

Hangsúlyozta az alperes, hogy a Konzultációs Testület állásfoglalása sem célozhatja azt, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás kizárólag akkor felelhet meg a jogszabályoknak, ha az a szerződés egyetlen pontjában jelenik meg.

Kitért arra is az alperes, hogy a tájékoztatással szemben támasztott, a korábbinál is szigorúbb új követelmények bevezetése elbizonytalanítja a joggyakorlatot, és a már befejezett ügyekre tekintettel aláássa a jogalkalmazásba vetett bizalmat.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a futamidő lejártáig a lízingszerződés értelmében a személygépkocsi az alperes tulajdonában áll, majd a tartozás kiegyenlítését követően kerül a lízingbevevő felperes tulajdonába. Mivel a felperes a szerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesítette, amelyre figyelemmel az alperes a szerződést felmondta, ezért az alperes jogszerűen tartja magánál a gépjármű törzskönyvét.

A felperes fellebbezése az alábbiak szerint alapos.

A jelen ügyben a felperes kereseti és fellebbezési kérelmeit azok tartalma szerint értelmezve (Pp. 3.§ (2) bekezdés) az állapítható meg, hogy a felperes perindításának fő célja egyrészt az, hogy az alperes által elvégzett felülvizsgálati elszámolás alapján nyilvántartott 4.625462.- Ft megfizetésének kötelezettsége alól mentesüljön, illetve a saját elszámolása szerinti túlfizetés megállapítása mellett a bíróság az ő javára marasztalja az alperest 1.446.768,- Ft megfizetésére. A marasztaláson túl a keresetindítás másik célja, hogy a bíróság a perbeli gépjármű törzskönyvének kiadására kötelezze az alperest figyelemmel arra, hogy a túlfizetésre tekintettel a lízingszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit már teljesítette, ezzel a lízingtárgy tulajdonjogát megszerezte.

A fenti igények jogalapjaként hivatkozott a felperes az egyedi szerződés és annak részét képező üzletszabályzat rendelkezéseinek tisztességtelenségére, ebből eredően a szerződés érvénytelenségére. Az érvénytelenség jogkövetkezményei levonása körében az elvégzett elszámolás adhat alapot a felperes által állított túlfizetés összegében való marasztalásra, és - a felmondás jogszerűtlensége esetén - a rPtk. 237.§. által biztosított egyéb jogkövetkezmény alkalmazására.

A további kereseti kérelem megalapozottságának, azaz a törzskönyv kiadására kötelezésnek pedig előfeltétele a szerződés érvénytelenségén alapuló elszámolás eredményeként annak esetleges megállapítása, hogy a felperes a fizetési kötelezettségeinek eleget tett.

A felperes kereseti és fellebbezési kérelmeinek hasonló szempontú értelmezését adta a Kúria a Pfv.VI.21.830/2017/2. számú, valamint a Szegedi Ítéltábla a Pf.III.20.352/2017/5. számú határozatában.

A fentiekre tekintettel az ítéltábla a marasztalásra irányuló kereseti kérelem jogalapja, azaz a lízingszerződés érvénytelensége kérdésében a rPp. 213.§ (3) bekezdése értelmében döntött, és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság e körben a bizonyítási eljárást lefolytatta, a jogalapot érintően helyes tényállást állapított meg, téves jogi következtetést levonva ítélte azonban tisztességesnek a felperes által támadott szerződési kikötéseket, és tévesen foglalt állást a pénzügyi lízingszerződés érvénytelensége kérdésében.

A törvényszék az eltérő jogi álláspontja okán az érvénytelenség jogkövetkezményei, az elszámolás, ennek függvényében a marasztalásra és a törzskönyv kiadására irányuló igények körében bizonyítási eljárást nem folytatott le, tényállást nem állapított meg, ezért e körben a döntése érdemi felülbírálatra nem alkalmas.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a peres felek között deviza alapú pénzügyi lízingszerződés jött létre, amely a Ptk. 685.§ e) pontja szerinti fogyasztói szerződésnek minősül.

A deviza alapú pénzügyi lízingszerződésre vonatkozó, a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettség eltér a deviza alapú kölcsönszerződésre irányadó tájékoztatási szabályoktól.

A Hpt. 203.§ (6)-(7) bekezdései szerinti kockázatfeltárási kötelezettség a lízingbeadót nem terheli, a lízingszerződések esetén is irányadó azonban az rPtk. 205.§ (3) bekezdésében előírt általános tájékoztatási kötelezettség, valamint a 2/2014. és 6/2013. PJE határozatokban foglaltak.

A 2/2014. PJE határozat értelmében a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés (ideértve a pénzügyi lízingszerződést is) azon rendelkezésének tisztességtelensége, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli - mint az rPtk. 209.§ (5) bekezdése szerint a főszoolgáltatás körébe tartozó kikötés - csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető.

Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az csak

korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezései tisztességtelenek, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen. A PJE határozat kitér arra is, hogy nem a kockázatteljesítő nyilatkozat hiánya, hanem a nem megfelelő tájékoztatás vagy annak elmaradása eredményez tisztességtelenséget, és ennek okán a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelenségét.

Az EUB a C-51/17. számú döntésében az idézett PJE határozattal és az azon alapuló joggyakorlattal lényegileg egyező kritériumokat fogalmaz meg a fogyasztónak nyújtandó tájékoztatás megítéléséhez.

A jelen tényállás mellett - a szerződéskötést megelőző szóbeli tájékoztatás hiányában (felperes illetve az ezzel egybehangzó E.A.V. és E.A. tanúk vallomásai) a finanszírozási kérelmet az egyedi lízingszerződést és az annak elválaszthatatlan részét képező üzletszabályzatot, valamint a szerződéskötés körülményeit együttesen vizsgálva kell állást foglalni abban, hogy a felperes, mint ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára felismerhető volt-e az, hogy az árfolyamváltozás hatására az általa fizetendő lízingdíj részletek megnövekedhetnek.

Az ítélet tábla úgy foglalt állást, hogy a világosság, érthetőség kritériumainak a felek lízingszerződésének árfolyamkockázatot a lízingbevevőre telepítő rendelkezései nem felelnek meg. A felperes ugyan egyedileg választotta a „normál deviza konstrukció”, valamint a „mértékadó devizanem CHF” kikötéseket, azonban ezen kikötéseket az üzletszabályzat - nem vitatottan - általános szerződési feltételként meghatározott definíciói és egyéb rendelkezései töltik meg tartalommal, így azok az általános szerződési feltételként megfogalmazott, üzletszabályzatban rögzített definíciókkal együttesen határozzák meg a felek jogait és kötelezettségeit, azaz az árfolyamkockázat felperesre telepítését, és annak felek közti elszámolási módját.

A finanszírozási kérelemben a felperes deviza alapú hitelt igényelt, a mértékadó devizanemet CHF-ben tüntette fel, és normál deviza konstrukciót választott.

A lízingszerződés egyedi részének 4. pontja annyi (többet)információt tartalmaz, miszerint a kamatváltozás I. és a kamatváltozás II.-t (árfolyamváltozás) a lízingbevevő a lízingbeadó hirdeteménye szerinti gyakorisággal köteles megfizetni.

Az egyedi szerződés 4. pontja, az üzletszabályzat I.6. pontja, I.12. pontja, I.18. pontja és az üzletszabályzat I.20. a), b), c) pontjai együttesen utalnak arra, hogy a deviza alapú ügylet következtében árfolyamkülönbözet keletkezik. Az ítélet tábla álláspontja szerint azonban az idézett szerződési feltételekből nem derül ki egyértelműen,

- hogy a felperesnek a futamidő alatt végig a svájci frank forinthez viszonyított mindenkori árfolyamának figyelembevételével számított lízingdíjat kell fizetnie,
- hogy az árfolyamváltozás a felek által nem befolyásolható körülmények függvénye, amelyek előre nem kiszámíthatóan bármikor a lízingszerződés futamideje alatt is reálisan bekövetkezhettek,
- hogy ez a forint alapú lízingkonstrukciókhoz képest a felperesre nézve fokozott anyagi megterheléssel jár, és
- hogy amennyiben ennek következtében a fizetési kötelezettségei bármilyen mértékben korlátlanul, a többszörösére is emelkedhetnek, és az árfolyamváltozás kockázatát a forintszerződéseknél kedvezőbb kamatmérték ellenében vállalja.

A rendkívüli árfolyamesemény I.19. pontjában megfogalmazott definíciójából nem következik egyértelműen az átlagos fogyasztó, így a felperes számára, hogy az árfolyam szélsőséges mértékű változása akár az ő, alperessel kötött konkrét szerződésére is kihatással lehet akként, hogy ezáltal fizetési terhei növekednek.

A kamatváltozás II. árfolyamváltozás I.20.b) pontjának célja, hogy a fogyasztó fizetési kötelezettségének a deviza alapú ügyletek lényegéből fakadó változását fejezze ki, azonban éppen a megfogalmazás bonyolultsága, megtevesztő jellege miatt ezen célnak ilyen formában nem felel meg. Az árfolyamváltozásból fakadó fizetési terhek növekedésének fogyasztó általi mérlegelését, értékelését nehezíti, hogy a deviza konstrukcióval kapcsolatos rendelkezéseket az alperes egymástól elszigetelten, az üzletszabályzat különböző fejezeteiben rögzítette, ezáltal azok összefüggései nem áttekinthetők. A felperes így arra kényszerül, hogy a szerződés illetve az üzletszabályzat partikuláris elhelyezésű kikötéseiből, definícióiból olvassa össze az őt terhelő alapvető szolgáltatás, azaz a lízingdíj fizetési kötelezettsége terjedelmét, összepszerűségét. A fenti eljárás a felek közti - az eltérő információs szintjükből eredő és eleve fennálló - egyenlőtlenséget nem kompenzálja, hanem éppen ellenkezőleg, azt tovább erősíti.

A Kúria devizahiteles pereket vizsgáló Konzultációs Testülete az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési kikötések tisztességtelenségéről szóló 2019. április 10-i állásfoglalásában leszögezte, hogy az árfolyamkockázat (árfolyamkülönbözet) - egyéb esetek mellett - akkor sem terheli a fogyasztót, ha a tájékoztatás tartalmát több rendelkezés együttes értelmezésével lehet csak kikövetkeztetni. A konzultációs testület szerint a bíróságoknak nem szabad a fogyasztóval szemben túlzottan magas elvárhatósági mércét érvényesíteni, figyelemmel kell lenni arra, hogy a felek közti információs egyensúlyhiány áll fenn. A fogyasztótól elvárható, hogy a szerződést az aláírása előtt alaposan tanulmányozza ... (...) Ugyanakkor nem értékelhető a fogyasztó terhére, ha ezt azért nem tette meg, mert a szöveg bonyolultsága folytán nem ismerhette fel az egyes rendelkezések összefüggéseit, jelentőségüket, vagyis azt a körülményt, hogy további tájékoztatásra lenne szüksége.

A fentiek értelmében - a szóbeli tájékoztatás hiányára is figyelemmel - jelen tényállás mellett nem állapítható meg, hogy az árfolyamkülönbözet jelentkezése, viselése, mibenléte, korlátlanúsága és felperesre terhelése tekintetében az alperes tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, valamint a Kúria jogegységi határozataiban és az EUB döntéseiben megfogalmazott szempontoknak megfelelő, a kikötések egyértelműségét, átláthatóságát biztosító tájékoztatást nyújtott.

Ez pedig az r.Ptk. 209.§. (1) bekezdése és a 209/A.§ (2) bekezdése alapján a támadott kikötések tisztességtelenségét, ebből következően azok semmisségét eredményezi.

Tekintettel arra, hogy az árfolyamkockázat viselése a felek ellenszolgáltatásának mértékét alapvetően befolyásoló elem, ezért az erre vonatkozó kikötések tisztességtelensége miatt a szerződés teljes érvénytelensége állapítható meg.

Az ítéletábra a fentiek alapján az elsőfokú bíróság határozatát a közbenső ítéletével - a marasztalásra irányuló kereseti kérelem jogalapja körében - a rPtk. 253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felek közti szerződés teljes érvénytelenségét állapította meg.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása, az elszámolás és ennek függvényében az alperes marasztalása, valamint a törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelem körében - figyelemmel arra, hogy a bizonyítás nagy terjedelmű kiegészítése szükséges, amely a másodfokú eljárás kereteit meghaladja - a törvényszék ítéletét a Pp. 252.§ (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a rPtk. 237.§., a 2014.évi XL.tv (DH2) tv. 37.§. (1) bekezdése, az 1/2010. (VI.28.) PK és a 2/2010. (VI.28.) PK vélemények alapulvételével kell levonnia az érvénytelenség jogkövetkezményeit, továbbá - a felperes erre irányuló indítványára - szükség esetén könyvszakértő bevonásával kell a felek közti elszámolást elvégeznie, és ennek

tükrében dönteni a marasztalás iránti kereseti kérelem, valamint a törzskönyv kiadására irányuló kérelem megalapozottságáról.

Az elsőfokú bíróságnak a jogkövetkezmények körében figyelemmel kell lennie a Kúria devizahiteles érvénytelenségi pereket vizsgáló Konzultációs Testülete 2019. június 19-i - az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses kikötések tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta miatti tisztességtelensége megállapítása esetén célszerűen alkalmazható jogkövetkezményekről szóló - tájékoztatójában, valamint az EUB 2019. október 3-i C-260/18. számú (Dziubak) ítéletben írt szempontokra is.

A másodfokú eljárás költségét mindkét fél javára megállapította a bíróság, a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.3. pontja értelmében a Pp. 252.§ (4) bekezdése, és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (5) és (6) bekezdése alapján az ott írt szempontok figyelembevételével, Áfa-val növelt összegben.

Győr, 2019. október 15.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

. Sarmon Hedvig sk.. Szabó Péter sk.
előadó bíró

bíró